

Touché Deborah Levy, du kan det hele, selv give coronakrisen reel litterær værdi

Hvis læserens tålmodighed tillader det, vil jeg indlede denne anmeldelse af Deborah Levys *Augustblå*, ved at citere en helt anden bog, skrevet i en helt anden kontekst. Det er ikke fordi der ikke er rigeligt at sige om Levys komponist- og coronaroman *Augustblå*, men om et par linjer vil min digression fra hovedemnet forhåbentlig give mening. I *Kærlighedens veje og vildveje* (1975), formulerer Suzanne Brøgger nemlig en feministisk poetik og politik, som jeg blev ved med at vende tilbage til under min læsning af Levys roman:

“Min tro er, at vi sammen og som enkeltindivider er med til at forandre verden gennem overskridende handlinger – ved ikke at spille den rolle, der tildeles os, ved ikke at leve op til de forventninger der ligger i luften. Ved ikke at opfylde de krav, der pålægges os, *skaber vi os*. Vi digter noget andet.“

Hvorfor starte ved Brøgger, når det skal handle om Levy og endnu mere specifikt skal handle om romanens hovedkarakter, koncertpianisten Elsa M. Anderson, der på toppen af sin karriere forlader scenen midt under en koncert i Wien? Jo, fordi Elsa M. Anderson netop *skaber sig*. Hun vil ikke længere leve op til de (kønnede) forventninger, der er til hende. Hun vil ikke spille rollen som: “Elsa M. Anderson, klavervirtuosen der på en måde lignede en primaballerina”. Et navn hun i øvrigt først fik som seksårig, da

klaverlæreren Arthur Goldstein adopterede vidunderbarnet Ann fra plejeforældrene i Ipswich og ud af hende skabte koncertpianisten Elsa M. Anderson.

I stedet har hun farvet sit primaballerina-hår blå, og er rejst til Athen uden yderligere formål. Det bliver starten på en fortælling om identitet, dobbeltgængere og hvem der har retten til at skabe, til at skabe sig. Om en verden der måske kan tildele kvinder rollen som udøvere, men aldrig skabere. Kvinder kan være fortolkere af den mandlige kanon, "Bach, Mozart, Chopin, Liszt, Ravel og Schumann", men aldrig komponister i egen ret.

Elsa er ramt af modernitetens krise par excellence, den eksistentielle – hvem er jeg og hvad er meningen med det hele? – men tilsat et patriarkalsk krydspres, der ikke efterlader hende meget manøvrerum. Som romanen formulerer det, lyder den kvindenedværdigende komposition nogenlunde sådan her: "luder, lebbe, sindssyg". Ja, så kan du jo selv vælge, hvilken rolle du kunne tænke dig at indtage, når du overtræder de sexistiske kridtstreger.

Det er dette kønspolitiske, men også form- og fiktionsbevidste greb på modernitetens foretrukne litterære tema, menneskets eksistentielle vilkår, som leder mine tanker hen på forfattere som Suzanne Brøgger og Inger Christensen. Nogle i en dansk kontekst tunge navne at hive op af hatten, men det er hverken tekstanalytisk eller institutionelt ubegrundet. Først det institutionelle: Den sydafrikansk-engelske Levy er bestemt ikke hvem som helst, men har af tre omgange været nomineret til den prestigefyldte Bookerpris og fik med sin erindringstrilogi (*Ting jeg ikke vil vide*, *Livets omkostninger* og *Fast ejendom*) et internationalt gennembrud, som ifølge forsideflappen "i dag regnes for en moderne klassiker".

Og så det tekstanalytiske: *Augustblå* lever simpelthen op til *hypen*. Deborah Levy skriver, så man ville ønske det aldrig skulle slutte, men ikke kan mønstre viljestyrken til at trække læsningen i langdrag. På intet tidspunkt er der noget, der klinger falskt eller ude af takt. Tværtimod er romanen komponeret med en virtuositet, der med autoritet forener en feministisk politik med en stærk skriftbevidsthed og metapoetiske lag.

At læse *Augustblå* var derfor ikke udpræget "slik-læsning", som anmelder Ditte Engels Hermansen så rammende kalder fænomenet. Det var ikke en nem læseoplevelse, jeg som læser blot kunne lade mig glide behageligt igennem. *Augustblå* er et krævende

værk, der gør modstand mod det nydelsesfulde og som trækker på en kulturhistorisk referenceramme, der både når om Marcel Prousts erindringspoetik, Rakhmaninovs pedantiske brug af pedaler og Nietzsches forhold til Wagner.

Samtidig giver værket også fuld los på det fortælle tekniske og leger hele tiden med læserens fornemmelse af, på hvilket niveau fiktionen foregår. Findes den dobbeltgænger som Elsa ser i romanens begyndelse og siden har en lang række indre samtaler med fx som person i romanen, eller er hun bare en del af Elsas tankespind? Er hun kun fiktion uden for teksten eller også i teksten? Og husker du anekdoten på side 52 om uldpomponen på tøflen, der under den græske revolution angiveligt fungerede som skjulested for skarpe genstande, "en daggert gemt i sin pompon", ja, den dukker op igen på side 190 som et feministisk hævnvåben.

Nå ja, så er det også en corona-nedlukningsroman. Det ved jeg ærligt talt ikke rigtig hvad jeg skal synes om, men hver gang jeg tænkte "Ha! Her er beviset for, at oplysningerne om mundbind og *social distancing* er overflødige aktualitetsmarkører", blev det modbevist på næste side. Så *touché* Deborah Levy, du kan det hele, selv give coronakrisen reel litterær værdi.

Tidspunkt: 31-05-2024

Forfatter: Deborah Levy

Titel: Augustblå

Originaltitel: August Blue

Oversat af: Niels Lyngsø

Sider: 244

Pris: 299,95

Forlag: Vinter Forlag

Facebook < <https://www.facebook.com/litteraturnu> > / **Instagram** < <https://www.instagram.com/litteraturnu.dk/> >